

TURINYS

ĮVADAS

<i>Teisės filosofija, teisinė praktika ir teisininko profesija</i>	11
<i>Šiuolaikinės teisės sąvoka filosofinių požiūriu</i>	13
<i>Svarbiausia literatūra</i>	15

I dalis

TEISĖS MORALUMAS

KRITINĖ PROTO MORALĖ KAIP ŽMOGAUS TEISIŲ ŠALTINIS

I. TEISĖS IR MORALĖS SANTYKIO PAGRINDIMAS FILOSOFINĖJE TEISĖS INTERPRETACIJOJE	18
Teisės ir moralės santykio teorinio pagrindimo raida	19
Teisė ir kritinė moralė kaip viena į kitą išsiskverbiančios normatyvinės tvarkos	25
II. MORALINĖS LAISVĖS IR ORUMO PRIGIMTIS. KANTAS APIE TEISĘ Į LAISVĘ	30
Žmogaus buvimo pasaulyje dvilypumas ir laisvė	30
Žmogaus laisvės ištakos: moralinė autonomija kaip teisinės atsakomybės sąlyga	36
Atsakingas veiklos maksimos parinkimas ir žmogaus subjektinės teisės	42
<i>Aukščiausio moralinio tikslo problema ir asmens teisė į individualų gėrio planą</i>	42
<i>Asmens teisės į individualų gėrio planą turinio priklausomybė nuo žmogaus socialinės padėties</i>	46
<i>Žmogaus identitetas bei identiteto formos kaip žmogaus laisvės ir subjektinės teisės</i>	48
<i>Teisė į sąžinės laisvę šiuolaikinės teisės institutuose</i>	55
<i>Sąžinė ir protesto prieš neteisę teisė</i>	58
<i>Žmogaus orumas, teisė į tikėjimo laisvę ir tolerancijos principas</i>	61
<i>Žodžio (raiškos) laisvė ir jo teisinio ribojimo problema</i>	67

II dalis

TEISĖS DEMOKRATIŠKUMAS

PROCESINĖS TEISĖS PAMATINĖ INSTITUCINĖ STRUKTŪRA

I. ŽMONIŲ KOMUNIKACIJA KAIP DEMOKRATIŠKA TIESOS IEŠKOJIMO TERPĖ. KALBOS NORMATYVINĖ FUNKCIJA	80
Teisės demokratiškumas	80
Komunikacija, demokratija, tiesos ieškojimas ir kalba	81
II. KONSENSINĖS TIESOS SAMPRATA. TIESA KAIP ŽMONIŲ FAKTINĖS KOMUNIKACIJOS RADINYS	85
III. DEMOKRATIJOS SĄLYGOS IDEALIOJE KALBINĖJE SITUACIJOJE	88
IV. PROTINGŲ (LEGITIMIŲ) SPRENDIMŲ PRIĖMIMO PRINCIPAI-TAISYKLĖS IR DEMOKRATINIO PROCESO DALYVIŲ PAGRINDINĖS SUBJEKTINĖS TEISĖS	95

Protingumo sąvoka praktiniame diskurse	95
Viešų sprendimų priėmimo dalyvio teisė į informaciją	101
Sprendimų priėmimo teisėto dalyvio teisė pritarti sprendimui ir teisė jam nepritarti. Pagrindinės politinės piliečių teisės	102

III dalis

TEISĖS ISTORIŠKUMAS. KONVENCINĖS MORALĖS (BENDRUOMENĖS TRADICIJŲ IR DORYBIŲ) KONSTITUCINĖ FUNKCIJA

I. KONFLIKTO TARP MORALĖS REIKALAVIMŲ IR VALSTYBĖS ĮSTATYMŲ GALIMYBĖ	106
II. GYVENAMOJO PASAULIO SĄVOKA. ŽMOGAUS TIKĖJIMAS SIMBOLINĖMIS PRASMĖMIS IR TRADICIJŲ INTEGRUOJAMASIS POVEIKIS VISUOMENĖJE	111
III. HERMENEUTINIS TRADICIJŲ POVEIKIO POBŪDIS ŽMONIŲ PASAULĖŽIŪRAI DORYBĖS ASMENS ELGESIO TEISINĖJE MOTYVACIJOJE	117
IV. ALASDAIRO MacINTYRE'Ų DORYBĖS TEORIJA. KONVENCINĖ MORALĖ, JOS POLITINĖ RAIŠKA IR REIKŠMĖ TEISINEI TVARKAI	124
V. TAUTOS SUVERENITETO PRINCIPAS KAIP KONVENCINĖS MORALĖS POSTULATAS IR PILIEČIŲ LYGIATEISIŠKUMO ŠALTINIS	132
Šiuolaikinio demokratinio valstybingumo tradicija ir tautos suverenitetas	132
Tautos kaip istorinės kultūrinės bendrijos pagrindinės teisės	142
<i>Žmogaus teisė į pilietybę (narys bendruomenėje)</i>	143
<i>Tautos ir jos nario teisė išsaugoti savo kultūrinę identitetą</i>	145
<i>Tautos ir jos nario teisė turėti savo tėvynę</i>	147
<i>Tautos ir jos nario teisė turėti savo valstybę</i>	149

IV dalis

TEISĖS TEISINGUMAS

TEISĖ KAIP SANTAROS VISUOMENĖJE PALAIKYMO INSTRUMENTAS

I. TEISINGUMO SĄVOKA, MODERNI VISUOMENĖ IR TEISINGUMO FORMŲ (SFERŲ) IDĖJA	152
II. TEISINGUMAS ŽMOGAUS GYVYBĖS TEISINĖJE APSAUGOJE IR SVEIKATOS TEISĖJE	162
Nėštumo nutraukimo pateisinimo ir gyvybės iki gimimo (embriono teisės į gyvybę) teisinio statuso problematika	174
Klonavimo ir žmogaus genetinio tobulinimo teisinio draudimo prielaidos	179
Gyvybės ir privatumo vertybių sankirta eutanazijos praktikoje	185
III. TEISINGUMAS CIVILINĖJE TEISĖJE	187
Asmens identitetas saviraiškoje: privatumas ir nuosavybė	187
Etinis privačių ir turtingųjų santykių reguliavimas: savarankiškumo bei patikimumo dorybės	195

Sąžiningumo principas civilinėje teisėje bei jo sąsajos su savarankiškumo ir patikimumo dorybėmis	198
Institucinis teisingumas turtiniuose privatinuose santykiuose. Protingumo principo vaidmuo	204
<i>Pagrindinės turtinės teisės, teisinė prievolė, teisė į privatumą</i>	211
IV. SOCIALINIS TEISINGUMAS VIEŠOJOJE TEISĖJE. ASMENS VIEŠOJI AUTONOMIJA	
KAIP PAGRINDINĖ SAUGOMA TEISINĖ VERTYBĖ	222
Solidarumas ir teisingumas kaip viešosios teisinės dorybės	225
Performatyvus įstatymo teisingumas ir teisingumo principų scheminis-procedūrinis pobūdis	227
Socialinio-ekonominio teisingumo principai šiuolaikinėje filosofijoje	231
<i>Protingos socialinės diferenciacijos principai liberalizmo ir komunitarizmo filosofijų perspektyvoje. Teisingumo principų hierarchija</i>	233
<i>Komunitarinės pakraipos politinės filosofijos reikšmė socialinio teisingumo sampratai šiuolaikinėje teisėje</i>	246
Pamatinė visuomenės struktūra ir pagrindinės socialinės-ekonominės teisės	251
<i>Visuomenės nario teisė į nediskriminacines ir konkurencines sąlygas profesinei veiklai ir verslui plėtoti</i>	252
<i>Visuomenės nario teisė į profesinį parengimą ir į darbą</i>	257
<i>Visuomenės nario teisė į socialinę paramą: tinkamas darbo sąlygas; teisingą atlygį; socialinį aprūpinimą netekus darbo, senatvėje</i>	261
<i>Teisė į sveikatos apsaugą ir fizinį saugumą</i>	267

V dalis

TEISĖS AUTORITETAS.

TEISĖS VIEŠPATAVIMO KONSTITUCINIAI PAGRINDAI

I. VALSTYBĖ KAIP ETINIS IR TEISINIS AUTORITETAS	270
II. VALSTYBĖS KONSTITUCINĖ SĄRANGA KAIP TEISINĖ VERTYBĖ IR PILIEČIŲ GEROVĖS GARANTAS	275
Atstovaujamoji demokratija, valdžių padalijimas ir valdžios pagrindinės teisės	278
<i>Politinės bendruomenės ir jos valios reiškėjo – parlamento – įstatymų leidybos teisė</i>	280
<i>Politinės bendruomenės įgaliotinio – vyriausybės – vykdomosios galios teisė (vyriausybės teisė vykdyti tautos politiką)</i>	281
<i>Politinės bendruomenės įgaliotinio – teismo – teisė vykdyti teisingumą</i>	283
Piliečių teisė į gerą valdymą, saugumą ir gerovę	284
<i>Teisė į gerą valdymą ir prezidento institucijos dominuojantis vaidmuo užtikrinant parlamentinės demokratijos efektyvumą</i>	284
<i>Teisė į saugumą: teisinis saugumas ir teisės viešpatavimas</i>	290
<i>Visuomenės nario teisė reikalauti atlyginti žalą ir teisė(-ės) į gynybą</i>	307
<i>Teisė į gerovę</i>	312
Literatūra	315
<i>Summary</i>	322